

هیأت معارف جنگ
شهید سپهبد علی صیاد شیرازی

عملیات ثامن الائمه (علیه السلام)

جلد دوم

از

دفتر اول

«اسناد و مدارک»

سرتیپ ۲ ستاد روح الله سروری - سرتیپ ۲ ستاد ابوالقاسم جاودانی

چاپ اول

هیأت معارف جنگ شهید سپهبد علی صیاد شیرازی

تهران، تابستان ۱۳۸۳

هیأت معارف جنگ
شهید سپهبد علی صیاد شیرازی

سروری، روح الله، ۱۳۲۲ - ، گردآورنده .
عملیات ثامن الائمه (علیه السلام) / روح الله سروری، ابوالقاسم جاودانی؛ [برای] هیأت معارف
جنگ شهید سپهبد علی صیاد شیرازی. - تهران: عرشان، ۱۳۸۲.
ج. : مصور (بخشی رنگی)، نقشه، جدول، نمونه .
ISBN 964 - 95057- 4 - 1 (ج. ۱)
فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا .
ص.ع. به انگلیسی : - Rohollah Sorory : Samen - ol - aemme .
کتابنامه .
نمایه .
مندرجات: ج. ۱. شرح عملیات همراه با اسناد و مدارک. - ج. ۱. ق. ۲. اسناد و مدارک. -
ج. ۱. ق. ۲. (۱۳۸۳).
ISBN 964 - 95057- 7 - 6 (ج. ۱. ق. ۲)
۱. جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹ - ۱۳۶۷ - عملیات ثامن الائمه. ۲. جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹ -
۱۳۶۷ - نبردها. ۳. جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹ - ۱۳۶۷ - الف. جاودانی، ابوالقاسم، ۱۳۲۰ -
ب. ایران. هیأت معارف جنگ شهید سپهبد علی صیاد شیرازی، ج. عنوان.
DSR ۱۶۰۷/۵۲۴
۹۵۵/۰۸۴۳
کتابخانه ملی ایران

۸۲-۳۱۵۵۶م

نوبت چاپ : اول

گردآوری: سرتیپ ۲ ستاد روح الله سروری - سرتیپ ۲ ستاد ابوالقاسم جاودانی

طراحی جلد : بهرام توکلی

تایپ و صفحه آرایی : محمد مهدی باقرزاده - احسان مزدستان

لیتوگرافی، چاپ و صحافی : چاپخانه ارتش جمهوری اسلامی ایران

تیراژ : ۲۰۰

ناشر : انتشارات عرشان

مرکز پخش: صندوق پستی ۱۷۱-۱۹۵۶۵ تلفن: ۲۴۵۱۳۴۴ نمابر: ۲۴۴۰۹۲۶

کلیه حقوق اعم از چاپ، تکثیر، نسخه برداری، ترجمه و ... متعلق به «هیأت معارف جنگ شهید سپهبد علی صیاد شیرازی» است، (نقل مطالب با ذکر مأخذ بلامانع است).

حصر آبادان باید شکسته شود.

امام خمینی (ره)

www.ketab.ir

سازمان علمی هیأت معارف جنگ شهید سپهبد علی صیاد شیرازی

برای کتاب « عملیات ثامن الائمه (علیه السلام) »

۱- بنیانگذار هیأت :

شهید سپهبد علی صیاد شیرازی

۲- سرپرست هیأت :

سرتیپ ستاد ناصر آراسته

۳- شورای سیاستگذاری :

سرتیپ ستاد ناصر آراسته

سرتیپ ستاد اسدالله حیدری

سرتیپ ستاد سید حسام هاشمی

۴- ویرایش تخصصی :

سرتیپ ۲ ستاد سید محسن شاهان بهبهانی

سرتیپ ۲ ستاد سعید پورداراب

سرتیپ ۲ ستاد نجاتعلی صادقی گویا

سرهنگ فنی هوایی محمد اکبری

۵- ویرایش ادبی و فنی :

سرهنگ فنی هوایی محمد اکبری

۶- گردآوری :

سرتیپ ۲ ستاد روح الله سروری - سرتیپ ۲ ستاد ابوالقاسم جاودانی

فهرست مطالب

سیزده	پیشگفتار
پانزده	دیباچه
۱	مقدمه
	فصل یکم : دستورالعمل انتقال فرماندهی منطقه اروند به لشکر ۷۷
۵	دستورالعمل انتقال فرماندهی اروند
	فصل دوم : دستور پدافندی شاهین
۱۳	دستور پدافندی شاهین
	فصل سوم : دستور پدافندی شماره ۱ لشکر ۷۷
۲۱	دستور پدافندی شماره ۱
	فصل چهارم : دستور عملیاتی خندق (صادره از نیروی زمینی)
۱۱۱	دستور عملیاتی خندق قرارگاه مقدم نزا
	فصل پنجم : طرح عملیاتی آفندی ضربت (صادره از نیروی زمینی)
۱۲۱	طرح عملیاتی آفندی ضربت قرارگاه مقدم نزا
	فصل ششم : طرح عملیاتی شماره ۲ دارخوین (تک محدود)
۱۲۹	طرح عملیاتی شماره ۲ دارخوین
	فصل هفتم : دستور تکمیلی ۶۰/۳/۳۱-۲۰۱/۰۸/۲۷/۵۱۹۶ لشکر ۷۷
۱۸۱	دستور تکمیلی
	فصل هشتم : دستورالعمل تعویض یگانها ۶۰/۴/۲-۲۰۱/۰۸/۲۲/۵۳۶۸
۱۸۹	دستورالعمل تعویض یگانها
	فصل نهم : دستور پدافندی شماره ۲ لشکر ۷۷
۲۰۱	دستور پدافندی شماره ۲
	فصل دهم : طرح عملیات ثامن الائمه (علیه السلام) و پیوستهای مربوطه
۲۸۷	طرح عملیات ثامن الائمه (علیه السلام)
	فصل یازدهم : دستور جزء به جزء شماره ۱۷۷ به شماره ۶۰/۷/۴-۳۰۱/۰۸/۲۳/۲۳۲
۳۶۵	دستور جزء به جزء شماره ۱

	فصل دوازدهم : دستورالعمل تغییر مکان پاسگاه تاکتیکی ل ۷۷ شماره اعلام وصول ت ک ۲۵
۳۶۹	 دستورالعمل تغییر مکان پاسگاه تاکتیکی
	فصل سیزدهم : دستور گسترش یگانهای لشکر بعد از عملیات ثامن الائمه (علیه السلام)
۳۷۳	 دستور گسترش یگانهای لشکر
	فصل چهاردهم : جدول حوادث
۳۷۹	 جدول حوادث

پیشگفتار

«معارف جنگ» مجموعه‌ای از بازیافته‌ها، ذخایر و دست آوردهای جبهه‌های نبرد حق علیه باطل است که خداوند متعال به پاس فداکاریها، ایثارگریها و برکت خون شهدای والامقام، نصیب رزمندگان اسلام نموده و از سینه‌های جوشان آنها به سینه‌های پاک و تشنه نسل جوان انقلاب اسلامی منتقل می‌گردد.

سازمان افتخاری «هیأت معارف جنگ» که از پاییز سال ۱۳۷۳، با بنیان‌گذاری امیر سرافراز ارتش اسلام «شهید سپهبد علی صیاد شیرازی» و حمایت‌های مادی و معنوی مقام معظم رهبری و فرماندهی کل قوا، این رسالت مهم را با روحیه متعالی بسیجی بر عهده گرفته، مفتخر است که با الهام از کلام نورانی خدای متعال مبنی بر «وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ»، با صداقت و تلاش دسته جمعی در این وادی مقدس گام نهاده و این رسالت افتخارآمیز را که با گرایش «پژوهشی - آموزشی» شکل گرفته است ادامه دهد و در این راه امید به لطف و یاری خدا دارد.

شیوه کار هیأت معارف جنگ در گردآوری تجارب جبهه‌های نبرد بدین ترتیب بوده است که بر اساس زمان و مکان هر عملیات، جمعی از رزمندگان اسلام که در آن عملیات نقش مهمی را بر عهده داشته‌اند به منطقه عملیات عزیمت نموده و با یادآوری خاطرات خود در صحنه نبرد و برداشتهای تحریری، صوتی و تصویری، مجموعه‌ای از حقایق و واقعیتهای تلخ و شیرین را گردآوری نموده و در نهایت بعد از تطبیق آنها با مدارک و اسناد جبهه‌های نبرد در مسیر تدوین قرار می‌دهند.

هیأت معارف جنگ «شهید سپهبد علی صیاد شیرازی»

دیباچه

بدون شک عملیات ثامن الائمه (علیه السلام) یکی از موفق‌ترین عملیات رزمی در دوران هشت سال جنگ تحمیلی بود که در شرایط بسیار حساس و تاریخ‌ساز کشورمان صورت گرفت. تصمیم به‌موقع و اعجاز‌گونه رهبر کبیر انقلاب در چهاردهم آبان‌ماه ۱۳۵۹ و اعلام و ابلاغ آن به ملت ایران به‌ویژه نیروهای مسلح و همچنین تأکید معظم‌له پیرامون توجه ویژه به تخصص‌های نظامی در ارائه کار و بهره‌برداری از متخصصین متعهد، به‌طور قطع مفتاح بزرگ این پیروزی بود. سالها پس از پایان جنگ، هیأت معارف جنگ «شهید سپهبد علی صیاد شیرازی» تصمیم به ثبت و ضبط اسناد و مدارک این عملیات و تهیه کتابی مرجع برای درج وقایع این عملیات گرفت. هنوز آن امیر دلاور ارتش اسلام در میان ما بود که شروع به جمع‌آوری اسناد و مدارک و منابع تألیف کتاب نمودیم.

بدیهی است در جلد یکم از دفتر اول که در بهار ۱۳۸۳ به چاپ رسیده شرح وقایع و اسناد مستند مربوط به هر واقعه در محل مناسب آورده شده است. لیکن جلد دوم از دفتر اول مشتمل بر کلیه طرح‌ها و مدارکی است که تقریباً از آغاز ورود لشکر ۷۷ پیاده به منطقه و به‌دست گرفتن فرماندهی عملیات تا پایان پاکسازی شرق کارون از وجود دشمن تهیه و مورد بهره‌برداری یگانها قرار گرفته است، به عبارتی دیگر این اسناد مبین عملکرد کلی لشکر در این مدت و در طول عملیات می‌باشد. در هر صورت دفتر اول از کتاب مرجع عملیات ثامن الائمه (علیه السلام) (شرح عملیات همراه با اسناد و مدارک) که در دو جلد تهیه گردیده می‌تواند مورد استفاده دانش‌پژوهان و محققان محترم قرار گیرد.

امید است چنانچه نواقصی در آن مشاهده شد با دیده عفو به آن بنگرند و با پیشنهادات خود ما را رهنمون فرمایند تا روشنی‌بخش راهمان باشد.

سرتیپ ۲ ستاد روح الله سروری

سرتیپ ۲ ستاد ابوالقاسم جاودانی

تهران، تابستان، ۱۳۸۳

مقدمه‌ای بر جلد دوم عملیات ثامن الائمه (علیه السلام)

در جلد یکم کتاب عملیات ثامن الائمه (علیه السلام) سعی بر آن شده بود تا چگونگی شکل‌گیری عملیات ثامن الائمه (علیه السلام) از شرح تجاوز دشمن در منطقه عمومی آبادان - خرمشهر تا پایان پاکسازی منطقه شرق کارون، برای پژوهشگران نظامی و علاقه‌مندان به آن بیان گردد و برای این منظور که هیچ واقعه مهم و یا حادثه اثرگذاری در این جریان بدون استناد به سندی مطرح نگردیده و در راستای صداقت تاریخ نگاری خدشه‌ای پدید نیاید برآن شدم تا با ارائه هر وضعیت مهم، یا تغییر وضعیت مورد توجه، حداقل سندی را که در آرشیو یگان مربوطه یا نیروی زمینی موجود بوده است به خوانندگان ارجمند ارائه نمایم و بدین ترتیب مستندات مربوط به هر بخش از نوشته در انتهای آن بخش منظم گردیده است.

اما جلد دوم که خود مجموعه‌ای از اسناد و مدارک می‌باشد، شامل طرحها و دستوراتی است که تقریباً و به طور مشروح از آغاز سال ۱۳۶۰، پس از ورود لشکر ۷۷ پیاده به منطقه تا خاتمه پاکسازی شرق کارون تهیه گردیده و می‌تواند بیانگر عمل کلی فرماندهی و ستاد لشکر در این مدت باشد.

البته در بعضی از موارد در جلد یکم، به کتاب طرحها و دستورات که مراد از آن همین جلد دوم می‌باشد به عنوان استناد اشاره رفته است. این استناد بیشتر به طرحها و دستوراتی است که به دلیل حجم زیاد در جلد یکم و در انتهای هر بخش ضمیمه نگردیده و به صورت جداگانه در جلد دوم آورده شده است.

با توجه به اینکه در بازبینی اسناد مربوطه در جلد دوم به این نکته پی برده شد که بهره‌برداری از آنها ممکن است به دلیل خوانا نبودن بعضی جملات برای خواننده ایجاد اشکال نماید، از این رو به منظور رفع آن در مقابل هر برگ از اسناد ناخوانا، نمونه تایپ شده آن ضمیمه گردید تا بدین وسیله رفع اشکال شود.

امید است مجموعه این اسناد و اقداماتی که در راستای بازخوانی صحیح آنها صورت گرفته است مورد توجه و استفاده خوانندگان ارجمند و چه بسا محققان نظامی که در آینده‌ای دور یا نزدیک به بازخوانی مجدد حوادث گذشته خواهند پرداخت، قرار گیرد.